

სოფლის მასწავლებლის ლოცვა

Ave Maria

მემორაული შპარში

ღმერთი არა მწამს, არც გეცლესია;
ყურს არ ვიყურებ ზარების რეკით...
მაგრამ თაყვანს გცემ, როგორც წესია.
ხელაპყრობილი და მუხლმოდრეკილი.

სურ. თ. შლინგის

ო, განსახეობის დედა მირიამ!
მოწყალებისა, მომამაყარ თვლილი.
მუცელში კუჭი გამოუმშარია,
და ნაცნობების ყველას მიქვს ვალი.

დღე ჯამბიგირის მე მიხარია,
როგორც პატარებს ქრისტეს აღდგომა...
მაგრამ, ნეტავი, რად მიხარია,—
არ ელირსება ჩემს კუჭს გაძლიმა.

ჩამოეურიცხე იმას და იმას,
ხელში არ მრჩება არც ერთი გროშა;
თანდათანობით მე ვუკლებ ჭმასს,
და მენატრება ტარანი, დოში.

წონაში დღე-დღე კილოს ეკლებულობ,
მისწებებიან ფერდებს ფერდები-
ჯამბიგირს დროზე რომ ვერ ვლებულობ
მე დარდისაგან მილე ვებრდები.

ღმერთ ჩვენი, დღე მირიამ!
ისმინე ჩვენი ლოცვა-ვედრება.
მუცელში კუჭი მთლად გამშარია,
(ოი, მძღარ კუჭს რა შეედრება!?)

ზამთარში ცივი უბერავს ქარი,
თითქოს ყინვის აქვს ჩემი ყანა.
სასომხდოლი და ჩამომშარია
ჯომ არ წავიკუცე, მე მემიანია.

სიცვიემ, მგონი, მომძრო ცხვირი...
მივდი-მოვდივარ აღმა დაღმა,
ჩემს პალტოს ათავჯრ ვუბრუნე პირი
ხან უკუღმა და ხან ისეც წაღმა.

ზაზხულში თუ კი დამირჩა ტანზე
მარეალ-ხალათი, ფეხზე— წილები,—
ალარ დავდივარ მაშინ მე ვანხვ,
ზშირი სტუმარი ვარ მე ზაღების.

ღმერთ ჩვენი, დღე მირიამ!
მარტო სიტყვები ჩვენ არ გვარება.
მუცელში კუჭი მთლად დამშკნარია
(გამძღარი კუჭი, ო, რა კარგია!)

ჩვენზე ამბობდენ (და მართალია):
„მასწავლებელი შრომის გმირია“,
ამას სჯობია, რაც მართალია,
ჯომ მოგვიმტოო ჯამბიგირია.

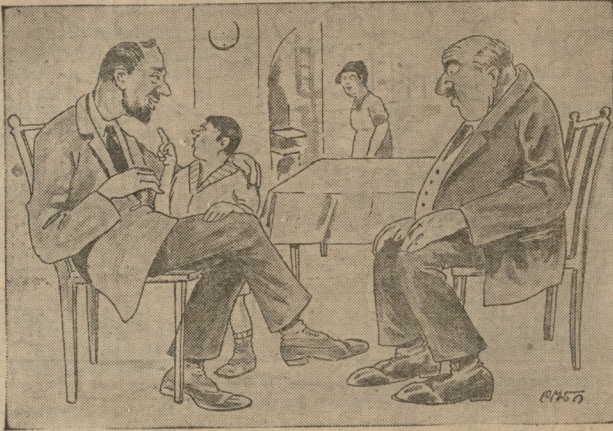
„მასწავლებლობას დაბა-სიფილისო
მეგრად სჯობია ყანის ზენა-ფოცხვა“,
ჩვენ გვპირდებოდენ—„კვერი ოღლისო
დიღანს ცხვა, მაგრამ“...—ალარ გამოცხვა.

დღეო ჩვენი, დღე მირიამ!
ისმინე ჩვენი ლოცვა-ვედრება.
მუცელში კუჭი ჩამომშარია,
(ოი, მძღარ კუჭს რა შეედრება!?)

ისაღა.

„მ რ ვ ი რ ო მ ა ნ ი“

სურ, დონის

- ძია, ხად არის შენი მეორე პირი?
- არა მაქვს ორი პირი!
- აჲი მამა ამბობს, რომ ორპირიაო?!

წ ე რ ი ლ ი ს ა ტ რ უ ო ს ა ლ ე ი

ჩემო წრეგანდელ მაისის მწესავით მსურვალე გოგოც! ერთხელ კიდევ გიგზავნი ამ ნოტას, რომელხუდაც პასუხი უნდა გამეცე უცდა ოთხი საათის განმავლობაში, თუ ვინდა, რომ ჩვენს შორის დიპლომატიური (იგივე რომანოლი) კავშირი არ გაწყდეს.

ეს ერთი ხანია შენ ჩემგან პირი იბრუნე ინგლისსაგით და პილსუდსკისაგით კი ბოდიშს იხდი და თავს იმართლებ, — თითქოს შენ დამნაშავე არა ხარ... ასევე მოვლივარ დღეში შენს ფანჯარასთან და ქურდივით ვათვალიერებ შენს ეზოს, მაგრამ ასევეც შემაღლებ უბილითო მგზავრით, და შეუბრალებელ მოჯირითესათვის მაქუძმულე როგორც დონის ცხენს!

ო, გულქვა ჩან-მო-ლონი!

იმ დღის შემდეგ, რაც შენ შეგხედი გული ზაპეის ტურბინისაგით მიტოკავს, მიტერს; მოსვენება არა მაქვს დღე-ღამე, და ოთახში აქეთ-იქით დავდივარ პოსტზე მდომი მილიტეულივით, ჩემს სულში სიტალიერავ, როგორც მუშაკოლას ფართივულობის ვიტრინაში; თავი ჩემი მწარე ფიქრებით დაფიქროთულია ტრამვაის ონონდესაგით.

ო, რა რიგ მწყურია შენი სიყვარული. შეგსვამდი „ბავარია“-ს ლულივით, რომ შენც იმავით ამღერეული არ იყო ეხლა. თეთრად ვეთენებ ლამებს უნიჭო პოეტვით და შენზე ვოცნებობ; შენ კი, ბოროტო არსებავ, ღალატე გიღდეს გულში ჩან-კია-მის და ცბიერება მუსოლინის...

მაგრამ მე მაინც მიყვარხარ... მიყვარხარ ისე, რომ შენა სახე ჩემთვის ისეთი მტერთასია, რომ მისი ფასი ვაისად პირველ იენისისათესაც კი დაუღლებელს ოქნება. შენი სიყვარული ისევე ძელია, როგორც ჩემი მარჯალი. მტრმუნე ვერავინ ვერ შესძლებს ამ სიყვარულის გამოცვლას ჩემს ისე, როგორც ვერ გამოვიცილო ამ ჩემს მარჯალს ვერა-

სოდეს, რადგან საშარველ ტილო ვერსად მიშოვნია მუშაკოლაში. შენებრ კარგსა და ღამაზ ქალს აზლად ვერსად ვიშოვი, თუ ვინდ სახკინიშრევი მთლად გადავტრიალო.

ო, ჩემო დმერო, პიკეორდის ტყუპო! ტყუილი შენი ჩემგან დაშორება; ვერის დაღმართის ტალახივით მოგეკერი გულზე; თავს ვანწირავ შენთვის, ვავიკეთებ ანდინციუს არ მოვერიოდნი თვით აბორცსაც; ამაში ვერ შემაქერებს იცოდე ვერაფერი, — თვით ფარნიევის გაქერებასაც კი წინ ვავუსრუბ.

ინთვის იცოდე ყველაფერს შეგსძობებ! შეუძლებელს გაეახენ! შეუძლებელს! სამსახურს! მჯონი ოთახიც კი გომოვიო ჩნებით რევიოლუციასაგით მოხლევამებულ შტეარში ვუტუჯავ თავს! მერე იცი საიდან?.. თვით ვერს ხილიდან!.. ვერ შემამონებს იქ დაკიდებული გადასარჩენი რეზინას ზუსტიც კი!..

ო, ჩემო ღამაზში! რადიოს ანტენას გიგავს ტანი! ჩემო ათას სინაოლიზონ ელექტროს ღამავე; ნუ მტანჯავ, ნუ ჩამეჭრები 29 იენისის მზის დაბნელებაგით; გამეც პასუხი, მითხარ რამე თორემ.. აქოდე საშინელო წამებაში ჩავივებ თავს, სიკვდილზე უარესს ჩავდენ და ამით, შენც დატანჯავ საუკუნოთ! მე არ ვხვობობ დავტანჯები და დავტანჯავ იმით, რომ წაველ პროფინციაში და გედიცები წითელ ჯვარს... მასწავლებლად შეკალი. დიხ, მასწავლებლად! ამით ვათავედება ყველაფერი! ნუ თუ კიდევ არ გამეცე პასუხს?! ის იქნება ჩემი მწადმი უკანასკნელი ულტრამტომ! ჯერ მშვილობით! 60 ათას ცხენით ძალით ვაკოცებ მაგრად მავ ჩემს ოთახივით! წავსა და ფოთის მიაკივით მიხნდოლ თვალეში, ჩერგორც ვთი სახატრდოლი ჩემო გოგო!

შენი მუდამ გამოცდებისაგან დაჩაგრული ჰეიკო.

„ს ტ უ ლ ე ნ ტ ი“

ი ს ა რ გ ე მ ლ ა

სურ. სურსკაიასი

წლის ბოლოში „მედაგოგიური მოსაზრებით“ (როგორც თვითონ მასწავლებლებმა გამოიხცხადეს), მომცეს ატესტატი.

სიხარულით ფეხზედ აღარ ვიდექი. მოვაროვე უკანასკნელი გროშები. და ვიცილე დროთა ვითარებისაგან გასუბნულ სტუდენტის თუ ნიკოლოზის დროინდელ ჩინოვნიკის ქულა... და ასე გასტუდენტებულნი ჩავედი სასლაში. დღე-მამა სიხარულით ცას წვედებოდა... მეც მიხარია, მაგრამ ჩემს სიხარულს მეორე დღევე დასუვა ჯვარი მამაჩემმა.

— შეილო შალიკო! — მითხრა მან, — წინეთ რომ მოათავებდენ სტავლას, იმ წუთსვე სამსახურში სტუკავდენ ხოლომე თავს: ან უჩიტლობდენ, ან ხეცუსობდენ, ან კანსლორობდენ, ან მწერლობდენ, ან პრისტავობდენ; ერთის სიტყვით: სტავლას ცხოვრებაში იყენებდენ და მამას აღარ აწუხებდენ. შენ ახლად უკვე მოწოდული კაცი შეატარა — სტუდენტი — ფელიგენტო... შენისთანა ფელიგენტობის სასლა ჯღობა, თავად იცი, სასირცხვილოა. ხეაღვე შეიკარი ბარჯი და ჩვირბინე ბათოშში, აი კომუნისტები სულ იმას ყვირიან, — ნასტავლი ხალხი გეტყვიაო და, შენ დაგინახებენ თუ არა, მამინევი კი აღგოს მოაკეშენ.

აღბად კიდევ დიდხანს გასტანდა მამაჩემის დარიცხვა, რომ არ მომებნებოდა და გარეოდ არ გავგარდნილიყავი.

— რა დროს ვგინი! ჯერ ვაევირო ამ ქუდით, დავენახო ქვეყანის თუ რა ბიჭი ვარ! მარჯო რომ შეპარანქებოდა აქამდე, ახლა მე მინახოს, — ხმასაც არ გავცემს.

მაგრამ... მეორე დღეს ჯერ რიგინად არც კი ვათენებულყავი, რომ შემომიტანეს ფულაში გამოსვეული ორი კეცულა ჭაი, ჰელინტი ყველი და ჩემი ატესტატი.

— შეილო შალიკო — ვაღამებნია მამაჩემი — ამერიტალი შენი თავი შენ გაბარა. შენ იცი რაგორც მოულოდნელიდენ შენ თავს. ქაღალს არ აფევი, ფულს წყარა-მარა ნურსა ვაღამებავ... მიეციეტი ჰკუთით. სამსახურში უცუთათ არ შეხტე, — კარგად მივიტყვი, — საცა მეტი გამოსარჩენი იყოს, იქნა მე დიდი; ჯამაგირის ისეთ ნუ დახარბებდი, რაგარც გამოისარჩენს. — აქ კომუნები ვეღარ შეიკავა და სიტყვა გაუსწავა...

— შეილო — ვაღამებნია ახლა დედა-ჩემი; — ისე არ მიეჭეტი, მშობლები არ დივიფოყი, ამაგი დავგიფავს და ერთი სანიფხევი ჩიონი ზეც გამოუგავზებ ხოლმე. მართალია: დიდი არაფერია, მარა შენი გამოზნახვილი შხაბიტი შეჭრაღ შეგეგარებას!...

მოიეს დავალწიე თავი რიგა — დარიგებებს და შეგულდექი დამოუკიდებელ ცხოვრებას...

როგორც მართლა მოწოდული ვაევიკაცი, ფულისთვის აღარ შეგაწუხე მამაჩემი და უბნელეთად მოვიგავალათე ხათილის მატარებელში. მაგრამ ჩქარა დასწყვეტე აქეთ-იქით სიბირილი... რევიზია მელროდა... ამ უწყველთა ფაფხურში, ჩემდა მოულოდნელად საჯგებოში ვაღმომბარბანენი; ;

— ჭაი დამრჩა, ბატონო, ჭაი — დავეღრიჯე რევიზორის, მაგრამ მან უყოციც არ გაიმეტრტყა, ჩამამარა სადგაროს უფროსს.

მესამე დღეს ჩავედი ბათოშში. ამაყად ვავშალე ატესტატი, ჭულე გვერდზედ მოვჯგულე და პატარა რეპერტიცია გაავაკეთე — თითქოს შრომის ბირჯაში ვარ:

- თქვენ ამხანაგო რა გნებათ?
- მბოძეთ რომელიმე ადგილი.
- გავტე რაიმე საბუთო?
- იწებეთ! — ვაძივს ჩემს ატესტატს.
- მამ დაამთავრეთ უკვე? თავისუფალი ვახლავსთ ნარკომუნდელის ადგილი; გნებავთ?...

— მა ეხლა კი მიგზდი, თუ რა კარგი ყოფილა დაწევა... ეს მუთანა როცა წავიდა თაროდან ქვემოთ დასწევის — აღვიღათ მიწვევდი და კიდეც ვაგებე.

— თუმცა არა ხელსასყვილა, მაგრამ რას ვიხამ, თანახმა ვარ. — ვცხადებ ყოყმანის შემდეგ თანხმობას.

ამ დიქორებით კიდევ მიესვლიდავი შრომის ბირჯაში. მისვლასანავე თავი მაღლა აფევი და მივადმიც პირდაპირ კანტროას...

— თქვენ, ეი ამხანაგო, როგოში ჩაღვით? — ჩამავლო ვილაშეც კისერში ხელი და კიწვის კერით გამოსროლა გარედ. დიდხანს ვეძებე როვის ბოლო და ვიპოვე მეორე ქუჩის მოსახვეში.

— უკანასკნელი კაცი თქვენ ხართ, ამხანაგო? — შევეკითხე თავახანად როვის ბოლოში მდგომს.

— უკანასკნელი კაციც თითოთი ხარ და უკანასკნელე უთევიც. — ვაღმომიტრიალა თავადვე უტრინდა ისე, რომ ფრჩხილის ოღენა პარტიციც არ სკა ჩემს სტუდენტის ქულს.

— თქვენ, ამხანაგო, იცი თუ ვინა ვარ? — ვაღმსწორე ქულე და შევეულოვე. ოციონმა ხელები — დაიკაწარა და ცუდად იქნებოდა ჩემი საქმე, რომ სტეებს არ დამეშვიდებიათ იგი.

მოუხედავად ასეთი მარცხებისა, მე გული მაინც არ ვაგეტეხე და ისევე ნარკომობაზე მოვეყევი ოცნებას...

წარმომიღა: თბილი კაბინეტი, მარჯო — რილაცს-თეის მისულა, მაგრამ შევიკარი არ უშევებს... სასლში თითორი მიტკალი სანიფხეთ ვავაზინილა... მხიარულდება... ჩემი ქება...:

ოცნება აღმრიცხავის უხეშმა ხმამ დაბირდავია: — პროფ-კავშირის წინააკი გავტე? ვატრიალდი პროფკავშირში, აქაც უზარ-მაზარი როგი, ატესტატმა არც აქ ვაქსურა, როგოში ცდამ საღამომდე

ღ რ ო ს უ ე რ ი ე ვ ა

სურ. ო. შლინგის:

- მამილო, მეც მიყიდე ღოლი!
- მუშაობას დამიშლი!
- არა, არა, მე მაშინ დაუკრავ, როცა შენ დაგეინებ.

გასტანა... სამი დღე არაფერი მიჭამია, მაგრამ რა არის ეს სიმშლი იმ ბედნიერებასთან, რომელიც აქ მომელის? აქ ავიღებ პროფკავშირის წიგნაკსა, წიგნაკს მივუტან შრომის ბირკასა, ვამოვღებ ატესტატსა, ჩავუღვებ, ამოვიყვან თბილ სამსახურსა... ვიღვინებ ჩემთვის ბედნიერების მოლოდინში...

- ამახანაგო, გიმუშავიათ სადმე?
- არა! წელს დაგამოაფრე სასწავლებელი. — ახაყად მივუყე...
- სამუშაო წიგნაკი თუ გაქვთ?
- არავითარი...
- მაშ გერე წადით, იმუშავეთ და მერე ჩაგრიცხავთ...

გამწარბებელი წავედი შრომის ბირკაში; ბირკამ პროფკავშირში გამოგზავნა, პროფკავშირმა ბირკაში... ოფლი თქრიალით გადამდის, სიმშლი ცალკე მწუხრებს, მაგრამ ჩემს ადგილს მაინც არ ვანებებ თავსა, დედამიწასა ვეტივტრიალებ, ფეხის ტყავი ამეცრა, ქვაფენილიც კი გავცეითე, მაგრამ მუდამ ერთი და იგივე ვასუხი:

- შრომის ბირკაში... პროფკავშირი...
- თაგვლაყებელი გავუღვებ სადგურის გზას;
- შალიკო, ბიჭო შალიკო! — მომესმა ნაცნობი

— ოჰ, სერგო შენა? რავაა საქმე? რას მეტყვი ახალს. დღეს ჩამოსველ თუ?

— ჰა, ეს წერილი მამაშენმა გამოგიგზავნა; მეც აქ პაწიუ საქმე შექვს და ახლაც მივალ.

გამოვიკრთე წერილი და დავიწყე კითხვა: „მეილო შალიკო! ქვეითი იყავ, თავს მოუფრთხილდი. ფულს წარა-მარა ნუ გაფლანგავ; ქალებს ნუ აყობი, სამსახურში კარგად დაფიქრდი; ისე იფეფასიანში არ ჩადგე, თავი არ მიეჭრა, შენი დიპლომი სხვისას თუ არ ჯობნის, ნაკლები არაა...“

მეტის მოთმენა კი აღარ შემეძლო, სიმშლმა თავისი გაიტანა და მაშინაღურიად გამოიყენა ნურისა გზისკენ... „გაევაპრადლე“ სტუდენტური ქული და საღამოს მამაჩემს ვესტუმრე სახლში...

დიხანას იყო ჩემზედ გულ-მოსული, მაგრამ რას იზამდა? მაინც შევირგელით. ახლა? ახლა მიკვივია უზარ-მაზარი ღოხი ხელში და ვუბაუუნებ მიწას... ხოლო ჩემი ატესტაკი კი დღეიანმე დღეის შრომლის ხატის გვერდით მოათავსა.

- დრო მოვა და დაუასდება უწინდებურად! — დარწმუნებულად ჩამოლაპარაკებს ხოლმე მამაჩემი... „ნეტარნი არიან მორწმუნენი“.

ნაწავალი ოჯახი

— ეგებ, ქამანაკა ქამანაკა... ახარ პარუნ ფარსადან, არც ასეთი უფროსი შეიღებები ვარა და? ჩემ გოგო-ბიჭებს რა უფურცელ, ტენის ლიტონი მამლის, გულში ზარაყანად გროვდება, ჯიჯარი ჩივი-პივიგოა მუხარშება: ეს ლუპუს-ტუბი ისეთი პიბრეული რაღაცეებს შერებთან, რომა ჩემი სახლი სადგენელი მგინია, ისინი კი კაც ქვეყნით ჩამაძინან: ასმა განათლებამა, სწავლამა, ნათქამა, პრავრესიაო მავსა...

ოთხი შვილი მყეს, იმათნით სტარში თექვსმეტი წლისა, უნცროსი კი სამი წლისა და შვიდი კვირისა შა სრულდა—ყველანი შვილინიკები არიან. ვა, ყახაზ ვარ-თანას შვილი-შვილები და შვილინიკები?

ჩემი უფროსი ბიჭი, მურტუქაშაშაქა, ესაზ უქმ ლემანზას ათავეს და ჩამკებთან—გინდა თუ არა, სუ დენტების ვისკოლიც უნდა შევიდო, იქ შუპრა-კითხვა კარტა უნდა შესწავლოთ და პურსელოთ შვიდიმან ნა-ურნის პრავისორიც გამოვიტოლო.

ვენებები—ახმაზ უფუტაკი, სუდენტობა რაღაც ვი-ნდა, შენ რომ ჰუნარი გქონდა, ცხრა წელიწადი შკოლა ში ხარ, პამედისნ წყრა-კითხვას და რუსულს ვერ ისწავლიდი? ჰამა ანგარიში და ნუმრის ცნობა არ გეცოდინებოდა? წხარტ რომ მაგ საფუძველ თავში არაფერი შადის, თოდ შენთვის მუცრი, ვაქრობა ისწავლე; ცხოვე-მისთვის იფიქრე—შე როდმდის უნდა ვინაზო მეთქი?

ბან ჩუნში? ძაან გაჯავრდა—ასმა შენ სულ ვაჭრუ-ლი არზინითა ზომავ ყველაფერსაო, რას წუწურაოქოვ? რაც რომ იმერია გაქვს, სულ შვილებზე უნდა დაბაო-ჯოლო ჰამაც თუ ჩვენი სწავლა გშურს, შენც შადი ლოკ-სკოლაში, ან რაფაკში და შადიღბა ნიჭი გამოაჩინდესო. ყიყვიანი ხანატურა შენზე ჩნებოდა, ჰამა იმან უქე ლოკ-სკოლა გათავთ და ეხლა ანაბაჯის ლექსებსაც (ვა ყარა-ბინას სულ ვრამაფონივითა ვიხსოვსო. ბოლოს კი მენებნა—ცოდუ ით პაპაჯან, მე თუ სოთასი უქკომში და-ვაყვებოდა და როგორ რეშენისაც გამოვიტანთ, შენც ისე მიქეცო!

ვენებები—ბიჭო, შე არ ვასარდელი, ჯერ ერთი ეხლა არზინებზე ნუ მელაპარაკები, რაღაც არზინი მო-ნდაში აღარ არი—მეტრია, ეგ რომ „გოსკესმა“ ვაგიფო-ნოს, შტრაფის დამარტაჟს მეთქი... ჰამაც სუდენტების შკოლა ან შენი მზხაა, კანც იქ არ წახედ. ლოკსკოლაში მახვილე ჰახირ?... ვაცხადარა, აიფხორა და დამეფურქა:

— ეღა კი ნებრემენი სამეჭა, უქკომში ვიდღივარ ჩაწვილითაო!..

როა, ახბერ, ფარსადან, რას მენებები? უქკომი არ იცი რა არი? ვა, მას როგორ ვაგვედ ჩემს უსდენტობას თუ ეგ არ ვაგაფიბინე? უყრი დამიღვე, ჯიჯარი დამაყარ, ჩემს პაპაყენიშაში შადი და ცოტა ხანს შიგ დარჩა; მა-შინ ვაგივედ გულში როგორი პაყარი მამქს, რომელსაც ბერიძის პაყარ-კამანდაც ვერ აქწოვს:

უქკომი არის კომუნისტური სიტყვა: „უჩენიჩესკი ყამბიტტ“... ძალიან სტრავი უჩრედენითა. თავისი პრე-კიტატობი, სექულტრით რაბით მავსი.

ეს უქკომი ჩემმა გოგო-ბიჭებმა შადენების სახლში. პრეცედენტო მუტურუქარშაქა, სექულტრიათ, პუჭურ ბაღლუა სულ პატარა ბიჭი რაღა, რომელიც რომ სამი წლისა და შვიდი კვირისაა, ჰამაც იმათი ატვესტენვი ზამი ჩემი შუა გოგო ჰაიკანუშაა, იმათი პასტაიანნი ჩლენ-კალგოთა კი კოლო მარუსა (ისიც გოგო).

იმათი შიშით სახლში სიტყვა ვერ ვეფიქრო, რასაც მოინდებნენ, საბარნისა ვაგაფიბინე, რეჭვის იტყეო-ან, რეწენას დაადგინენ და გაჭმისცხადებენ:

— პაპაჯან, უქკომის პლენუმმა დაადგინა ახალი ბაშ-მაცეტი ვეგილო, უქკომის დადგენილობით პრავისტორის და ტრიატის ფული უნდა მოვეცე, უქკომი ფლანსა ვახთხვს, უქკომი ფსტანს ვაგავლებს... და მეც... რაღა ჯახბრულ-ნახანს ვინამ, მეტი რა ილავა მამქს? ბესრეკა სლოგანთ ვემარჩილები... ერთხელ ვაგებრცედი და გაუ-ჯიბრიდი: სკოლის უქკომში მიჩივლეს, იქიდან კლასკომში

ვადაიტანეს, მერე სკოლკომში—და ამტოლო „კომები“ მა-ტარეს, სანამ კომისარატის ბაღვალი არ მახვენეს. იმას მე რე ველაოაფერი ვამბივდნა.

ეს რომ ნახეს, უფრო სტრავით დაამიქრეს. პუჭურ ბაღლუც კი თვის ნებაზე მატარებთ: ვამტო, მენებნა:

- პაპაჯან, მულაბა მიწდა!
- ვაშულე შე არ ვასარდელი!
- მა შუკომში ხაილაუნდისა ვწნავ!
- მა, მოდი ჩაქცხლე, ჰამაც ხილს ვაყიდი, ფე-ტრნით ვავატავებ, ოღონდ უქკომთან ხმა არ ამოიღო შე-ოქი!..

... თუ ფარსადანჯან, უქკომი ში არის, ლმერთმა გადავარ-ჩინოს იმისთანა უქკომებისგინო.

მერი სწავლას აღორ იკითხავ? აქაც ახალი მონდაა: ასმა —კომპლექსიჩესკი მეტოლოია. იცი რა ყოფილა კომპლექ-სი? ეს ის ყოფილა, რომ ბავშვს უჩიტელი კი არ ასწავ-ლოს, ყველაფერი თვითონ უნდა სწავლიყო, თითონ რაც უნდა ის უნდა ვაკეთებო: თუ უნდა ტან-გახდელი ივლის-სკოლაში, თუ ხონი ეწებოდა, სახეს გაიშუოებს და ცოლში ყირაზე დადებდა, ხელგებოთ ივლის, ვუხებოთ საქმელსა სკემს, სტეკლოვბას და ჰურტელს დაამტრებო, თავებზე და ხელივლებს დაიჭერს და ლოგინში, ან ტრანსამოსში შე-მოვიძიებრეს და ვაგოვიაჩებეს სლოგოვ რაც უნდა, იმას ვინაზა—ყველაფერს პოლონი ჰრავა აქვს მოცემული. ეს არის სწავლა—თორმე ამით უფრო ახადვლილი რაზებოდა მოსდის ბავშვის ტენისა: რას წიგნი, რას აზნუკა, რას ახ-ჩახავინა? ყველაფერი ნულია, ბოთროა დღევინჩნ ჩი-ველულსო, კამპლექსის მეტრით ნამდვილი ნაუჭინი განათ-ლებამო.

ახარ, მე რომ რაზუმენია ვჭერები, ჰუნურში მამლე-ბის ჩხუბი და ყირების ქიათინაც კომპლექსიჩესკი განათ-ლება ყოფილა. იარბუკის ბიჭების ანგლობაც ნაუჭინი ვას-პიტინია ვაგომდის რაღ—გინდა დაიჯერე, გინდა ნუ... ერთ პრირის გეტყვი:

ამასწრათ ჩემი ცოლი შუშუნას მენერეკი იყო, მასლა-რები ვცყავდა. საღამოს ჩაის შემდეგ, ზალაში ცხელაო-თობითი, გოგო-ბიჭები კი სხალაში თამაშობდნენ. გუფე-თის სულში თავი იცოდა და ხელნას ვეღვამდით. ნჩაო-ნით ჩხავიტი ვაგიფოვო. პუჭურ, ბაღლუა იმასი:

— ტავარში, ნაში მიმელოვავ, ბალშიო წრუწუნს პა იმალა... მე იქიდან ვეცობ:

— კეტას მიუფენო, ბიჭო, კატას, ეგ ბუმერაზი პრა-ვიზის რი ვაგიფუტებდა მეთქი... მერე ერთი ხუთი მინუ-თით უჩენისკენ ვევაიოე.

იქიდან რა შემოველ, სახლში ერთი ყალბაყალი, ყრიაშული, წყილე-კილიო მხედობდა; იჩედვე პოსლეო ლა-რელსი ცოლი გულუსული გილი, ლომანცკის კალბების პუხირავს ასტენინებენ—არის ერთი ბაბანი—ქალღები მადონა. ვაგიფენოთ კაბებს იფიქვენ და იძახან:

— მიშველთ მე შამიძობა, არა მე შამიძობა, ან ახლა მიძიქვით... ვარებში კი პუჭურ ბაღლუა და ჩოლას მარულ-სა დანან და სოცილისგინით იფხირეფინან... ვენებები:

— ეღაჯაკო, ხალხო, სტუმბრებოჯან, რა დაგეჩიათ, რა ვაგიფებოთ, რაშია საქმე?

— ბაღლუ თავეგეს ათამაშებოდა, ვამოიყვანა, და-ვავიჭირა და კაბების ქვეშ შავიძიჭირაო, დალუას ცოლ-ისანას ოსავუსეტინოთ გული წაუვიდოა... მეთქი?

— როგორ თუ წაუვიდა?

— ისე რაღა, შიშისგინით ნჩაინათ გული წაუვიდა და ლომანცკის კალცი ველარ შევლისო... დონტრეს დაუ-მანს... მეც ვაგავარდი და ამ ბაღლუს ყურები აუწიე:

მეთქი—შე ძალის ლეკია, ეგ რა შალოსტი ვეჭინი, ეგ არის შენი უჩენიჭობა? იმან დაიწყო ტრიალი და მე-ძანის:

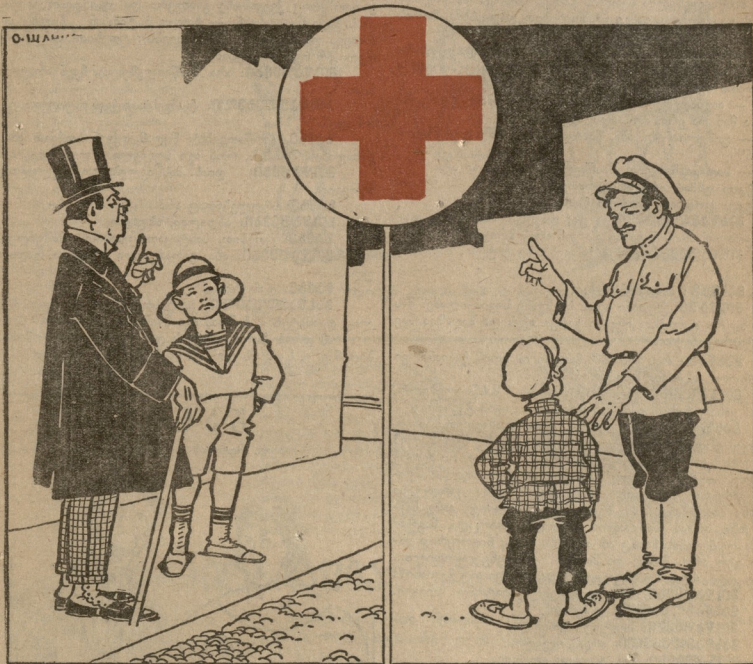
— აც იმენი უქკომა ან პრატესტუცი, ვი ვსე სტარი-შაკალი, სტარი რეკები, კონტრ-რეკოლოუცია, ან ვამ პაკა-ეუ ველ ზიშტურ ჩერეპხობა, იქ კომპლექსი მებნდა მოცე-მული თავის ხარახახობა და ფსხანალოგია უნდა მისწავ-ლა და თქვენ კი მიშლითო? უქკომში მიჩივლა იმათ უჩიტ-ლანბთან ვაიქცენ და მერეო დღის სანავარი დუყინი უჩიტ-

„ბ ა უ ბ ე ბ რ ო ბ ა“

უცხოეთში

ჩვენში

სორ. თ. შლინგი

— პაპა, რატომ წითელი ჯვარია? წითელი ხომ კომუნისტური ფერია?!

— მამილა, რატომ წითელი ჯვარია? ჯვარი ხომ მა-ტყუარა ვდღვლებს ჭკილით გულზე?!

ლები თავზე დამაყენეს. იმათ დიდი ზამერჩენები მამცეს. ამიკრძალეს ამისთანა ფინით სტროგობა აღარ გამოიხი-ნოო, ბავში თავისუფლად უნდა გაიზარდოსო. ეხლა ძვე-ლი რეჟიმი აღარ არისო.

იძის მერე როგორღა მიეჭარებ რამეს და იმათ საქმეში ჩავერევი? ვითმენ რაღა, კამაც-კამაც ცეცხლში იციფი და უცლი თუ როდის გააიავეებენ ამ ლენახებებსა და ტრულ-შკოლას, გადაწყვეტილი მაქვს—დიდი ბიჭი სულდენტების სკოლაში აღარ ვაუშო.

ეხლა ეგზანციებსა შერება და მეც ძალიან ვჩალი-შოვ, ვშველია,—თითონ ბელადი და რეგენია, თითქმის წერა-კითხვაც არ იცის, რუსული და ლათინუ-რი ხომ ინი არ ისმის. მეზნება ერთი უჩიტელი ვინმე უნ-და იეშოვო და იმან შპაროვლებს დამიწეროსო. თურმე შპაროვლაც ნაიზუსტნათ დაწერილი ქალაღი ყოფილა.

ვეზნები—ბიჭო, შენ თელთელი ხომ არ ვაწალებს, თუ გინდა, მე დაგიწერო კაბოსი და იქ ჩააბარე მეთქო. ათარ-ჯიშნობა დაუწყე და გადაუწერე ერთი აღთიქის ენაზე დაწერილი რამე: „ჰომო. ჰომინის ლუპუს ესტ“.

ჰომო,—ზნაირთ თომა მეთქი, ჰუბურში აქ თომას გი-ნებაა და გამოდის:—ეს თომა, იმ თომაზე ლუპუსტაცია!“

დაუწერე და მივეცი. პაპაც ერთი პერესკაში დაუწერე: „პაპრიფუნია სტრეკაზა“-ს ეტყვიან:

— მეთქი ერთმა სტრეკაზამ მთელი ზაფხულს იტუ-ლავე, ქიანქველამ კი ზამთრის პრავიზის ზაპასი შავრო-ვა; როცა სტრეკაზას მოშვიდა მივიდა და ეზნება:—თუ ძმა ხარ, შენთან შამამიშვი, შამშილისნითი ჯიგარი მეწვის, ერთი ჯიგარიანი ზაკუსკა მაქამეო. ქიანქველა კი გაუჯგჳ-რდა და ეზნება:

— შე ჰარამზადიშვილო, ზაფხულში რო ავიღია თა-ვი და უნამუსოთ დარბოხარ, გემუშავეა რაღა, პრავიან-ტიც გეცნებოდა და ზინაც, არ იცი, რომ კვარტირის უპ-ლატსეხიების წესი მოისპო, აქ ლაღ მერეები?—წადი ეხლა და ბაღანდლოი ოტანცავეო...“

არა რომ ჯიგარიანი პასუსია ფარსადანჯან? ის ბემუ-რაზი ქიანქველა, პირდაპირ აღეპატე ყოფილა რაღა... ჰო, იმას გეზნებოდი, ეს შპაროვლაც მიმიცია, ღღეს ეგზე-მენიაზე გამიგზავნია, რაზუმეიცა რომ ნა „ფრიადზე“ ჩა-აბარებს. მერე დაბლში ჩავაყენე, ჩოთქსა და მეტროს ხელში მივიცე, სულენტათ აღარ გავგზავნი. ისედაც ჩერეს-ჩურ ნასწავლი ოჯახი მყავს.

ფარსადან.

სანაწევრო ბაკვეთილი

სენა სოფლის სკოლაში

მასწავლებელმა სკოლის გამგეს სთხოვა დასწრებოდა მის გაკვეთლს. გამგე საინფორმაციო დღეთანხმა. ზარის დარეკის შემდეგ დაიწყო გაკვეთილი.

მასწავლებელმა: ამოიკითხა მოწვეუები, და გაუხარდა, როცა მხოლოდ სამი მოწვეულ აკლდა, რაც პირველი მებაღეითი იყო მის ცხოვრებაში.

— ახლანდელს ყველაფერი გავიყარებ! გიფეჭრა მან და ერთი მოწვევის შეეცოხა;

— ცინგლიანბი, აბა, წამოიხიებ თუ სად გეჭერდით გუმნ?

— სად გეჭერდით, მასწავლებელი, და აი აქა: **ჭკუა უხმარ არს ბრიყვთაღვს,**

ჭკუა ცოდნად მოიხმარების!

მასწავლებელი: კარგი; დაჯექი. აბა, ყური დამიგდე: ვინ არის ჭკვიანი და ვინ არის ბრიყვი?

მოსწავლეები: (თითს სწევენ): მე ვიტყვი, ბატონო, მე.

მასწავლებელი: აბა, შენ სთქვი!

მოსწავლეები: ჭკვიანი არის სტეფანე სიკინქლიძე: მას აქვს ბევრი ფულიები; ოჯახი კარგი აქვს და მალაზია სავსე აქვს საწახლით.

მასწავლებელი: რას ამბობ? მარტო ის არის ჭკვიანი, ვი საც ფული აქვს და მდიდარია?

მოსწავლეები: (ერთხანათ): დიხს! მასწავლებელი, დიხს! ვისაც ფული აქვს და მდიდარია, იგია ჭკვიანიც.

მასწავლებელი: თქვენ ცდებით. ყური დამიგდე...

მე ვიცი ერთი მასწავლებელი; ორმოც წელზე მეტია, რომ სოფლის სკოლაში მასწავლებლობდა; ჯამბაგირი მცირე ჰქონდა, — პურით ძლივს ამაყუფდებდა ოჯახს; სკოლის გარედაც ზროზობდა, — და სამ შვილს უშაღლესი ცოდნა მიალენინა; მისი შვილები ეხლა სამივე კარგ სამსახურში არიან. მართალია: თვითონ მოხუცდა, მაგრამ მასწავლებლობას მაინც არ ანებებს თავს; ნივთიერად ეხლაც ვერ არის მაინც და მაინც უსწრეველყოფილი...

აი ეს კაცი, როგორი კაცო ყოფილა: ბრიყვი თუ ჭკვიანი?

მოსწავლეები: ბრიყვი ყოფილა, ბატონო. ბრიყვი.

მასწავლებელი: ცდებით!

მოსწავლეები: სულელი ყოფილა!

მასწავლებელი: არც სულელი.

მოსწავლეები: აბა, აბდალი ყოფილა.

მასწავლებელი: გააუშდით! არაფერი არ იცით! მეორე მებაღეთს მოვიყვან კიდევ და ყური დამიგდე:

არსენ წითლიძემ ორმოცდაათი წელიწადი მასწავლებლობაში გაატარა. თავისუფალ დროს მორბილებსაც უფასოთ ასწავლიდა წერა — კითხვას; უარსებდა სოფელს სამკითხველს; ერთი სიტყვით, სოფლისათვის თავდადებულიდ მუშაობდა და კარგი საქმეც გააკეთა.

თავისათვის მას ჰქონებოდა არ შეუძენია, და ეხლა, როცა ის ღრმა მოხუცია, ისევე ღარიბულად ცხოვრობს, როგორც უწინ ცხოვრობდა. აბა, მითხარით: როგორი კაცი ყოფილა არსენ წითლიძე?

მოსწავლეები: ბრიყვი ყოფილა, მასწავლებელი.

მასწავლებელი: არა.

მოსწავლეები: სულელი... აბდალი...

გამგე (ჩუმით მასწავლებელს): თქვენ იმეკარად უყენებთ მოწვეუებს საკითხს. რომ, მეონი ჩვენში რაც საზოგადო მოღვაწეებია, ყველას სულელათ მონათლავენ. სხვა მებაღეითი უფხარით.

მასწავლებელი: (მოწვეუებს): აბა, სენა იყოს...

ივანე ნიკოლაშის დროს კარგად ცხოვრობდა, რადგან მამისძედილ მთავარბის მონა — მორბილი იყო. ჩამოავდეს ნიკოლაშს და მენშევიკები მოვიდნენ. ივანე მენშევიკებს საბრძოლში შევიდა და, ოა თქმა უნდა, მამისძედილ კარგად ცხოვრობდა, რადგან დიდი თანამდებობა მისცეს მას. ეხლა, როცა მენშევიკები ხალხმა გარეკა და ბოლშევიკების

მთავრობაა, — ივანე ეხლაც კარგად არის; მან მოახერხა და პარტიაში კანდიდატად შეძერა. აბა, მითხარით, როგორი კაცი ყოფილა ივანე?

მოსწავლეები: დიდი ჭკვიანი... დიდი ჭკვიანი!

მასწავლებელი: (რაიბისთვის): არა ცეცხლში ჩავარდი! რაც ჭკვიანაზე გაიძვირა და უსინდისო ხალხია, ამის ჭკვიანს ეძახიან, — ხოლო პარტიოსან ხალხს კი — ბრიყვს და სულელს. (მოწვეუებს): ცდებით! თქვენ არაფერი არ იცით! ცდებით!

მოსწავლეები: არა, მასწავლებელი, ჩვენ არ ვცდებით.

მასწავლებელი: (გამგეს): თქვენ სცადეთ; ეგებ მიხვდნენ.

გამგე: (მოწვეუებს): წეღან თქვენ სთქვით არსენ წითლიძის შესახებ, რომ იგი სულელი და ბრიყვიო...

მოსწავლეები: დიხს! მასწავლებელი, სულელი და ბრიყვიო...

გამგე: სრულებითაც არა.

მოსწავლეები: აბდალია, აბდალი.

გამგე: ცდებით, სასტიკით ცდებით, ყმაწვილებო!

მოსწავლეები: აბა, გადარეული ყოფილა, გადარეული.

გამგე: დაუშდით!

მასწავლებელი: (თავისთვის): ამინ გადარეულიც დამამტებია! ჩემთან ავი მაინც არ უთქვამთი!

ამ დროს ზარი დარეკეს და უხერხულ მღვდმარტობიდან ე. ი. სკოლის დარბაზიდან ეხლმა გამოვიდნენ.

ჭკვიანარალი.

გ ა ს ც ა

სურ. რევაზის.

მამილო, ძია ვაწოც ცემს მამა ყოფილა ქომ?

— არა, შვილო! იგი შენი ძია არის და ჩვენი მეზობელი.

— აბა, ლოცა სენ სინ აღ ხალ, ლატომ ყოცნის დე-ლიკონახ სენსავით?

გ ა გ რ ი უ ჯ ე ბ ე

უსარგებლონი

სურ. მარიაუ-1

ჩემი შვილი მიწის მუშათ მინდოდა. თოხ-ნამგალით წაველ-წამოვიღო მაგრამ ცოლი ამხიარდა ეულო, მუშუის ქვეტი მეუბნება წყეული: „ვერ მოგართვი, — ჩემი შვილი ვახდეს ყანის მცველად! სოფლის ვინაე ვიგინდარა ეგლოს მინდორ ეელადა უნდა ვახდეს ინდინერი, გაახაროს ყველა ერთი და ჩვენც ვაგვხდეთ ბედინერი. რას მიქვიან მიწის მუშა!“ ერთიც მაგართ შემეკურთხა და განზრახვა ჩამიფუშა. მეც გავერთყედი: მივაბარე სკოლაში (ვინ მეკობია გლახა ცოლის ყოლაში). პირველ ხანათ საქმე წინ მიდიოდა: ყველა ჯგუფში.. მედერათ გადადიოდა. მაგრამ დიდ ხანს ეს სოფელი გაახარებს ვისმეს განა? გაუჭირდა მას ალგებრა; „ზაღაზა“ და ვამოცანა... დარჩა სამჯერი.. აღარ არის ეს კეთილი, გამოორტდა, დავიწყდა „უჩიტელი“, გავეთილი.. დედა დედას, დეკარგა

— ვახა, წადილე აქედან; ხომ ხედავ ვოგობს შარავალზე ვიბე არა აქვს!

მოსვენება და ღრმა ძილი, (ძველი არი, — სიყვარულში გაწითინელი და გამოცდილი).. — მავ ბიჭს ვილაე შეუყვარდა, „გულში დარდათ ჩაუჭრა“, დროა ხელი ჩვენც შეუწყუთ, არავენ გვეყვს მაგის ვარდა.. ასეთია ჩემი ცოლის პირაწული ფოლოსოფია; დღეს მას ყველა იზიარებს: დარა, მარო და სოფია..

მაგრამ ჩემს შვილს არ დასცალდა ჭორონინება; ერთხელ მაგრათ მასწავლებლის ან შობეგა რომ ინება, კადიკარგა სალაოც ტყეში.. ზღობით აიარ მეძინება.. ყველასა ვეზოვით: მომიძებნით ჩემი ბიჭი აღარ მინდა მისი სწავლა, ჭონება დ მკუა, ნიჭი..

გ რ ი.

„აბტოზიობრავია“

„უბედურ კაცს ჭვა აღმართში მოეწოა სწორულ ჩემისათანაზე არის ნათქვამი. არ იქნა და ვერ მოეწეა ჩემი საქმე. ქვეყნისთვის ვათენბა, ყველამ თა-ვისუვლად ამოისუნთქა და მე მაინც ანადერი მეშველა. ნიკოლოზის დრა იყო და ნახე-ვაჯგულ ციხეში ვიყავი, ვინ იცის რამდენი საქალამნე ტყავი მაქვს ვა-დამძვრალი კანდარმების სქელ კულა მათრახისაგან. დაკპრა განთავისუფლების ვაშმა და ვიფიქრა: ახლა კი ვათენდა ჩემის-ათან ტრავულისათვის მეფიქი, მაგრამ თქვენც არ მომიკვდეთ! პირველ ხანებში, იყოცხლთ მეც დიდ დროანში ვიყავი, მაგრამ წი-თელმა ტალამ გაიარა თუ არა, მენ-შევიკების დროს რამიშვილმა მიიხრა: — რაც ხეირიანი რამ ადგილები იყო, უკვე ჩემიანებს ვაგუწაწილე; შენთვის სხვა აღარაფერი დარჩა, გარდა მასწავლებლობისა; ესეც ეხლა

მაქვს, თორემ მეტი აღარ მექვებია. სხვა გზა რა მქონდა, — მასწავლებ-ლობას მოვკიდე ხელი. მართალია ჩემი მატერიალური მდგომარეობა „ჯოჯობითური“ იყო, მაგრამ ადგილობრივი სოფლის ღვდე-ლ ისეთი გულკეთილი გამიძღვა, რომ სრულიად უსასყიდლოთ დამით-მო როგორც ბინა, ისე სასმელ-საქ-მელი. მაშინ დემოკრატიული სახელმწიფო საზღვდლოებებს დიდ ანგარიშს უწევდა. ამ გარემოებს უნდა მიეწროს, რომ საკუთრთის საკითხი ზედმიწევ-ნით იყო მოწესრიგებული და ჩემი ღვდელი ყოველ შაბათობით დატვი-რთული ბრუნდებოდა სახლში. *) იმედი მაქვს ტარტაროში არ გა-მიწიყრება, ვინაიდან მე მაშინდელი ჯოჯობითი მაქვს მხედველობაში და არა „ტარტაროში-ს“ დღევანდელი სამფლობელო..

ასეთმა ცხოვრებამ სრულიად გადა-მავიწყა ჩემი მდგ. მარეობა და ერთ ნაცრის ვერ დღეში ღვდილს სიძეთ მოვეციდი. ღვდილის თორმეტ ქალიშვილში, რომელიც კარგი იყო ამოვარჩიე და.. ჩემი ცხოვრება ბედნიერი ვახდა. ბოლშევიკებმა გარეკეს შენშევიკ-ეები. დაიხურა ეკლესია; ვილას უნდა შენი მვდელი; სოფელი სასაკილოთ იღვდეს.. მღვდელი თავისი თერთმეტი სულით ჩემი სარჩენი ვახდა.. ანდა კარგი რამ დამემართებოდა მღვდილის გადავიკლდე. ყოველთვის გვჯიარდებთან, მაგრამ იმედი მაინც არა მაქვს. ცხოვრებული დღეაჩემი თურმე მარ-თალს ამბობდა ჩემზე: — შვილო, ძა-ლიან გლახა თერგზე ხარ დამადებუ-ლი და შენ ვერასოდეს ვერ ვიხარებ-ბო.

შ. ვორისელი.

ქ უ რ - მ ო კ რ უ ლ ი

— კაცო, რა ყოფილა ეს ტარტაროზი? რაებს არ ჩაიღეს? ვის არ დასკინის?!

ესლა უკვე მთლად დაპკირა ნამუსი და სინდისი. ამ მასწავლებლებს რას ემართლებათ? რა უნდა აიღოს სასაცილოზე? ავილო, მაგალითად, ჩვენნი სოფლის მასწავლებელი? მისა ნარეშად. იმისანა უჩრტელი, ტყუილი რომ არ ეთქვა, თუ საქართველოში არაა, ჩვენს მასწავლებელს ეზოვნი დღისით სანთლითაც რომ ეძიო მანაც. მაღალი, ღამაზი, მშველი, კაი დამრტყმელი, ქალმწივლების მუსუსი, პატიოსანი და ნიჭიერი.

რა სთქვი? პატიოსანი და ნიჭიერი არ არისო? დანარჩენს ხომ ეთანხმები? აბა, მავასაც დაგიმტკიცებ!

ზარზან, სადაც ეხლა ის დასაქცევი კოპერატორა არის, იმ შენთანში მე დუქანი მქონდა. ვეპრობდი კოტკოტას: მარილი, ღვინო, არაყი, ჩემი შვილი კოწია მყოფი ჯგუფში იყო და შესამუშო გადადლოდა. ერთ მშვენიერ დღეს გევიხედე და შამეიდა ჩემს დუქანში მიხა. დალია ჩვეულებრივ ერთი ლუკმა არაყი და მთხრა, რომაო, — შენს კოწიას მოუარეო, თორემ ზარზანსაც და ჩარჩებოა. შეკვიანი ბიჭა და არ დაიღუპოსო.

მე დიდი მადლობა უთხარი გადართხილებისათვის. მესამე თუ მეოთხე დღეს რალაც უქმეები იყო და გულგზახედ ჩვენ მიხას ჩემი ეგროსინის გაკეთებული: ათი ცალი ხაჭაპური, ერთი შამეივარი გოჭი, რამოდენიე მგვრალთ მოხარშული დედალი, ორი ჩაფი ღვინო და სხვა რალაცეები.

წარმოდიგინე, კაცო, რომ ჩემ კოწიამ იმის შემდეგ ზარზანსაც თავი დაინება და ვადაწიდა მესამე ჯგუფში უეგზანეთ. დროზე რომ არ ეთქვა, ხომ ჩარჩებოდა ჩემი კოწია იმავე ჯგუფში? მაგრამ პატიოსანი კაცია ჩვენი მიხა, და შენ კი არ გჯერა... ხომ დარწმუნდი ეხლა, რომ პატიოსანი ყოფილა?!

ეს ერთი ხომ დაგიმტკიცებ. ეხლა რომ ნიჭიერი და მოსაზრებინა ჩვენი მიხა, ამასაც დაგიმტკიცებ.

ელიზბარს ხომ იტნობ. მისი ქალიშვილი მიხას მოწავე იყო. რაც მართალია—კაი გოგონაა ჩვენს მიხასაც მოეწონა, უთხრა ნინოს—მიმოწინახარო. იმ შტერ გოგომ არ იცოდა ნასწავლი ახალგაზრდების ამბავი, რომ გათამაშება უყვართ ხოლმე და შერთვა კი... იზენიანტე. კი არ მოტყუულა!

ერთი საღამომ მიხა ჩემს დუქანში ზის და ჩვეულებრივ ჭეიფობს. ამ დროს შამოეარდა ელიზბარი ნაჯახით ხელში. რომ დაინახა მიხამ ელიზბარი, რომელიც ყვიროდა:—აბა!!! შე აეზაჯო, შენა ჩემი ოჯახის დამღუპველიო!—აღვა, გაციანა და ღიმილით უთხრა:—გული ნუ მოგვლი, ჩემო ძვირფასო სიმამრო, ნინო მე მიყვარს და ატყობებულად უნდა ვითხოვო. დაავდე ნაჯახი და მოდი ჩემთან—შენს სიძესთან და დალიე ერთი ჭიქა ღვინო. ელიზბარი გაქვავდა, ხომ იცო, უსწავლელი კაცის ამბავი გაქვავდა. არ იცოდა, რა უნდა ექნა. ერთი სიტყვით, იმ დამეს ელიზბარი ძალიან დათვრა ჩემს დუქანში მიხასთან, რომელმაც მიაკილა იგი მის სახლამდე. მე მეგონა, თუ სისხლი დაიღვრებოდა ჩემს დუქანში და იმის ნაცვლად მრავალმეგრის ძაბილი იყო. ამასაც ნიჭი უნდა! სხვა როდი მოაზრებოდა მავას.

იმის შემდეგ ელიზბარი და მიხა ხშირად ხვდებიან ერთმანეთს და ესაუბრებიან. როცა ელიზბარი ჰკითხავს მიხას: როდის ექნათ ქორწილიო, ის პასუხობს—როცა უნივერსიტელს გავთავებო... კაი ხანი გავიდა მის შემდეგ და ქორწილზე არც ელიზბარი ლაპარაკობს და მიხა ხომ თვადანაც არ დეკრობდა. შერა ხახვიცა. შერაგოს ღმერთმა! ნიჭი აქვს და მოხერხება ინტერესით, თუ ვინმე იტყვის მიხაზე ძვირს, თორემ ყოველნაირად კარგაო... რას გარუმებულხარ? ხომ მეთანხმები? მამ!

წადა ეხლა და გაცინე უჩიტლებს. ნეტავი ვიცოდნო, რას დაწერს „ტარტაროზი“, როცა არასფერი არ არის დასაწერი... და რას გეტყვი იცო: თუ ოგი მართლა აპირებს ეს ნომერი გამოუშვას მხოლოდ უჩიტლებზე,—მერწმუნე, რომ ის [] არ გამოვა, ვინაიდან ამ საკითხზე ტარტაროზი მამ [] იზინის. ვერა... დღისითაც სანთლით.

ელვა.

ი მ ე ლ ი

დონის

— კაცო, არ იცი რა მოარბენიებს ამოდენა ხალხს? — როგორ არა! ა მხალხს, კაცო, მართლაც, თუ უშველის რამ ისევე სოციალიზმი უშველის. ამიტომაც მოარბიან, რომ მალე მიადწიონ მას! თუ ბიჭი ხარ და ნუ ირბენ!

„ს ვ ა ე ლ ო ბ ე ნ“

„გაკვეთილების შემდეგ სკოლიდან სახლში მიმავალი მოწაფეები ცუდათ იქცვიან გზაზე“.
(თვალნახლიდან).

სურ. თ. შონინის

— გამარჯობა უფი შირების დედას!
— აი ვაგიმარჯოს, ჩემო შვილებო.

თ ა მ რ ი კ ო ს ო ბ ი ნ ე ზ ი

თორმეტი წლის თამრიკომ დლით თმა დაიხუხუჭა, შემდეგ მანიკიური გაიკეთა, შემდეგ სახე შეიდუქვილიანა ლოიჯიანის პუდრით, შემდეგ ტუჩები შეიღება წითლად, გაიმურა თვალის ძირები, წამწამები, წარბები რაღაც ნელსაცხებელით და წამოავლო ცალი ხელი წიგნების აბჯას, ხოლო მერჯე ახალ მოდის წითელ რედიკულს, რომელშიც მოწყობილი იყო სასრკ და მთელი ტუალეტი ჯალისა.

— რათ გინდა გოგონა წიგნები? — ჰკითხა ვაკვირებით სოფლიდან ჩამოსულმა სტუმარმა.

— როგორ თუ რათ მინდა! სკოლაში მივიდივარ და რათ მინდა წიგნები?!

— მე კი ისე მეგონა, თუ სადმე ქორწილში მიმზარბანდობდი დედოფლის „მადრუფად“.

თამრიკომ ჩაიკინა, ტუჩებით დაიფრუტუნა და საჩქაროდ გასწია.

სანამ კლასში მივიდოდა, თამრიკომ სამჯერ-ოთხჯერ გაშალა რედიკული, მისწორა-მოასწორა თავის სახეზე პუდრითა და ნელსაცხებელით ხაზები და ბოლოს კაიალერობა, რომელიც შუა გზაში შეხვდა, მიაცილა იგი სკოლის კარებამდე.

— თამრიკო—ჰკითხა მასწავლებელმა კლასში: როდის იყო ხალხთა დიდი ველასახლება?

— მე მახსოვს, მასწავლებელო, მშინ იქცესი წლისა ვიქნებოდი.

— რას ამბობ ჰქოლო? განა ესაა რამდენი წლისა ხარ?

— ესაა მეცამეტეში ვახსავარ.

— ?!?

— რათ ვაკვირთ მასწავლებელო... ამ გადასახლების დროს მამამეტი თითქმის სტროდა კიდევ: შუა ქალაქიდან ქალაქის განაპირა უბანში გადავასახლეს ბოლშევიკებმა,—მდღერები ხართო.

— მე თქვენს გადასახლებას კი არა, ხალხთა დიდ გადასახლებასაც ვკითხავთ ევროპაში.

— ევროპაში? იგ არ ვიცი.

— არც ის იცი, როდის მოჰხდა თემერგოს რევოლუცია?

— როგორ არ ვიცი—ოქტომბერში მოხდა!

— დაჯექი; არაფერი არ იცი.

— თვითონ თქვენ არა იცით რას განა ოქტომბერში არ მოხდა? ლექსიც კი ვეასწავლეთ „ოქტომბერი“.

თამრიკომ რედიკული გამოიღო, პუდრი წაისვა და—ზარიც დაიჩეკა. დანარჩენ ვაკვეთილებს აღარ მოუცადა... გამარჯვებული იმით, რომ მასწავლებელი „შეცდომაში“ დაიჭირა; თანაც პირველი ვაკვეთილის შემდეგ ვახსენებდა მოაკითხა... წავიდენ ვერის ქალებში.

ფეშვანგი ფაშვიბერტუაძე.

წვიპურები

„მის ზიუროკრატიზმი და სამის გაჭინაურება“

ზელა-ხუნწი (ხენაის მარა)

სკოლის გამგე ალიოზა, (კოკია მისი გვარია).
 ნეტავი ვაშაგებრა ეს კაცი რომ გადარია?!
 ჭყვეყანა შემოიარა—ემერთისა მხარეო...
 ესლა კი ჩენში ნავარდობს,—დღე დავაყენა მწარეო.
 სკოლაზე თავს არ აიტყენა,—უყვარს ქალებში ნავარდი;
 ბევრ ქალებს ხიბობავს სიტყვებით:—ხარ ჩემი ია და ვარდი.
 ფარი.

სურ. სურსკიანი

სორმონი

ცხრობს სოფელი სორმონი, ყველა რბის თავის ნებაზე;
 ალიაქოთი ამტყდარა აქ სკოლის შეკეთებაზე.
 ყველას სურს სკოლა რომ ედგას ახლოს და სახლის ეზოსა;
 ამას ხელადენ საბამსა, სახეუბარ-სამაზეზოსა.
 მოხდა ბჭობა და კამათი, სიტყვებს ისერიდენ ცხელადა.
 ხალხი იყოფა ორ ჯგუფად საომრად, საბროლველად.
 „შოთას მშობილი“.

შარხნაშაშაწი (ქუთისის მარა)

პირველ მაის აკაკიმ წარმოადგენა ჩაშლა და დამჯდარი დარბაზი უთავბოლოთ აშლა.
 მეძმოიაშვილ აკაკის—ჩვენს სოფლის მასწავლებელსა და შალვა სანაიქისა—აკაკის თანამსლებელსა ნიხავთ ტრასის დუქანში,—უყვართ დომინოს ოამში და დღეებს სამკალდინოს ისინი ჰკლავენ ამაში.

ს. ოფთი (ქუთისის მარა)

ოფეთში არის ოთხწლელი, შესახედავით დიდი;
 მიუწდომელი რამ არის,—წყალზე არ არის ხილია;
 შერ-იატაკი დაულბა, ჩამოდის წვიმის დვარია;
 სწავლაა შესაძლებელი როცა მზიანი დარია,
 ანუ ზაფხულში... მაგრამ ეპ, ზაფხულში ჰაეა ცხელია;
 სხვა გზა არ არის.—სწავლაზე უნდა ავილით ხელა.
 ბულმანი.

— შენ ხომ ბიუროკრატი არა ხარ, რომ ამდენი ხანია ზიხარ და არა დებში? აღდეჭი ბარე,—ხომ ხედავ: ამდენ ლოღონში საცკლები წვახბდინე!

ცნობათა შიღება

ლალის: თქვენს წერილს: „საშინელი მარცხი“ (მოწმუის ცხოვრებიდან) საშინელი მარცხი შეემახევა. სინუს ოსინუნზე ფეხი წაიკრა და კისერი მოიტეხა უფსკე რო გოლორში, საიდანაც მისი ამოვენესა მოგესმა:

ავერ პროპექტო... მოპქირს რონოდა...
 შო, აქ როგორი ყოფილა მოდა?!?
 აქეთ ორები, იქით ორები,
 ჰევირიან, თითქმის, როგორც, ლორები.

„ბოზიგელს“ (ქუთისი): მეხუთე ცხრაწლედის მა სწავლებელ „მადამ“ ამირაგოვებ იწერებით, რომ:

ამირაგოვა „მადამ“
 მეხუთე ცხრაწლედს მშვედის;
 ეს ქალბატონი არის

ბატრონი მწარე ენის.
 აღმად თავისი-თავი დიდი რამ მას ჰგონია.
 ნიჩაფი შხად გვაქვს მისთვის და წავებეთ მას ქონია.

აკეთს-მეტად ბევრი მოგსელიათ ქონი ქალბატონ- თან ერთად თქვენს წერილსაც ფეხი „დაუტდა“ და- (რაც შეემთხვევოდა, კი მიხებდებით).

მოსწავლი (ეკითხება მასწავლებელს): მასწავლებელ- ლო, მატარებელი ვინ ვამოიგონა?
მასწავლებელი: არა გრცხენიათ, რას მეკითხ- ბით! განა ეს არ იცით?! ვინ ვამოიგონა და,—ამერიკელმა ბეტხოვენმა!

პ ი ს ე რ ბ ო 50 მ ა ნ ე თ ი

№ 4 კონსერვის შეღებვა

წარწერის ავტორი:

ზაალიშვილი ანნა გიორგის ასული. ამასლეშინი, სანატორიუმში „არაზინდო“, დიასახლისი.

მეუკე ჯილდო 15 მანეთი უკომო

წარწერას:

რადიო-გრაზამუსონი

— კიდევ იტყვიან—ღმერთი არ არისო? ეხლა ხომ ნათლად გვეხმის მიხი ხმა შეიციდან!

— კი მაგრამ,—რადის ვახდა ის სოციალისტი, რომ ხელს სოციალიზმზე ლაპარაკობს?

წარწერის ავტორი:

წერეთელი დავით ბესარიონის-ძე. კნაბეროვის მე-სახევეი, № 698. რკინის გზის მტვირთავი მუშა.

მესამე ჯილდო 15 მანეთი უკომო

წარწერას:

არ სჯიან

ხუმლინებში: ჩვენ ყვირილობა და წერტიგის დარღვევისათვის ვგვჯიან; თვითონ კი რადიოთი შთელ ქალკს აყრუებენ.

წარწერის ავტორი:

სიხარულიძე ვახტანგ ნიკოლოზის-ძე. ქ. ხაშური, თავისურულის ქუჩა № 26.

ამთ გარდა ელერი მორიწონა იათხი წირაწერა შემდეგი ავტორებისა: გრიშკაშვილი დავით იოსების ძე (თელავი); მნელაძე სიმონ ივანეს-ძე (ტფილისი); იოსელიანი სილოვან მიხეილის-ძე (ტფილისი) და ტრელაშვილი მიხეილ ლიანოსეს-ძე (ს. მაღალი, სიღნაღის მაზრა).

წ. შ. ადგილობრივად ჯილდოს წილდა შეიძლება ვახ. კრეშაკ კანტორაში (ჯორჯიაშვილის ქ. № 3); პროვინციაში ჯილდო გადაიწვებენა ფოსტის საშუალებით.

№ 4 კონსერვის სურათი

კონსერვსში მონაწილეობა მიიღო სულ 5.103 კაცმა. ამითში პროვინციიდან—3.057; ქ. ტფილისიდან—1.617; ამიერ-კავკასიის გენერალიდან—202 და რუსეთიდან—11.

ფიორი მსაქროთ სცხო დაეჯილდოვებია სამი წარწერა და პრეია გერეწილებია შემდგინებიალი:

პირველი ჯილდო 20 მანეთი უკომო

წარწერას:

მართი ხელმოგის ხალხი

— გესმის! ინგლისის მთავრობაში მანდიტები ყოფილან... ჩვენ კი საბჭოთა ქვეყანაში მანდიტობისათვის ციხეში გვამწყვდიან.

მომწავს: ვარცა მასწავლებელი გეოლიათ ფიხიკაში. მერე რა დეკოთ. რომ მან შარშან დაასრულა იგივე ცხრაწილდი. სადაც ცხლა მასწავლებლიდ მიიწვიეს (კომიუნისტს... 33). თქვენ გეწერით— აგვისსა, რომ:

„როცა ედისონი მეზობლის ბაღში ვაშლს იმარავდა და ვაშლის ხეზე ვაშლების მოსაყრეფათ ასკუბულიყო,—ვაშლი მოსწყდა და მიწაზე ჩამოვარდა. მასხასადამე: მიწას ნიშნადეფლობა მქონებია,—თორემ, წინააღმდეგ შემთხვევაში ვაშლი მიწაზე კი არ ჩამოვარდებოდა, არამედ მკერში გოფრინდებოდა და დაიკარგებოდა.“

— მართალია, მასწავლებლებო; მეც ბერეჯერ მომიმარავს ვაშლი და ყოველთვის მიწაზე ვარდებოდა...

— მე ვერ არ მომიმარავს, მარა აწი მოვიმარავ და მერე დავიჯერებ.—ამბობდენ მოწაფეები.

— აი, ასე აღმოაჩინა ედისონმა მიწის მიმწიდეფლობის კანონი.

საქმარისია... ტარტაროში ერთხელ კიდევ ზედმე-

ტრთ დარწმუნდა იმაში, თუ რა არის მიხეხი, რომ ცხრაწილდ დასრულებულ ელემენტარული ცოდნა არა აქვთ.

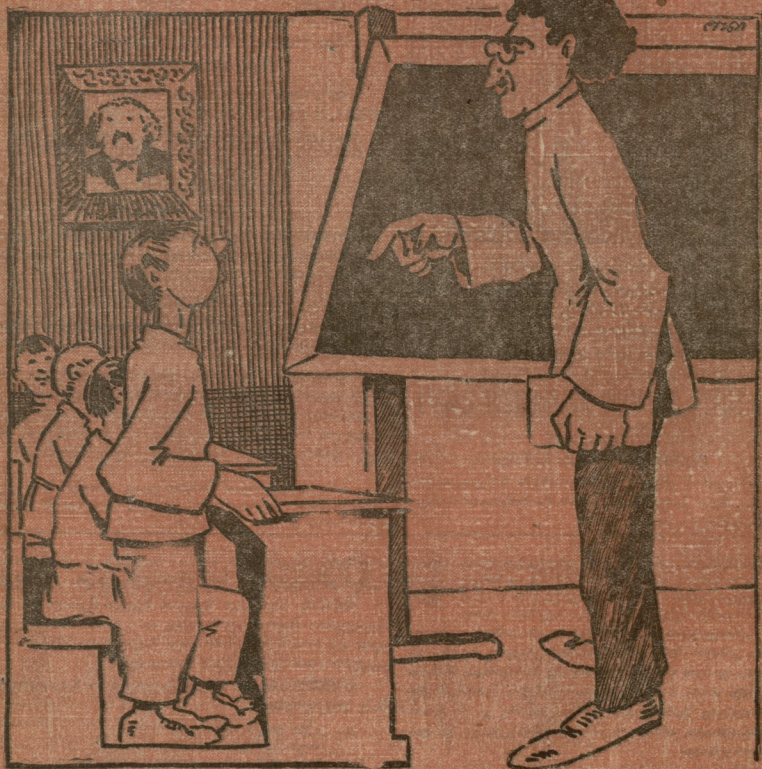
ცელს: ჩვენ მეც შეგვდის თქვენი წერილის სინამდვილეში.—მაგრამ შესაძლებელია რომ შორილიც იყო; ასე რომ ჩვენს ექვემი ექვე შეგვდის და ამიტომ ვათავსებთ ამონაწერს თქვენს წერილიდან:

ალექსანდრე: მართალია უტერხელ მღვდლმარებნაში ყოფილხართ:

აქვთ ვოგო, იქვთ ვოგო,—თავს მესხმება ტარაბუა... რომ აფერი არ ვიფიქრო, ხომ არავარ მე მახუა. ველორეები, მელორეები,—დატლიწყული უჩანს წვიფი. შეგვდედავ და ვერ დამცვილო. მერე მარის ოფლი ცრევა. მია—და უფრი როგორ ვუწმ მასწავლებლის ვაკეთოდ ამიტომაც ყველაფერი მე ვდებულომ ორებს—წყუ...

ისტორიის გაკვეთილზე

სურ ლონის

მასწავლებელი: შა, თქვე ვინა ჩემ ბერუნ.
 მოწაფე: ინგლისური VIZ-ია *).

* შენიშვნა: VIZ — ლათინური სიტყვაა; რაიც ნიშნავს გვირს (ამ შემთხვევაში, ცხადა, ბრუკელბში).